

3

Begroting Justitie en Veiligheid 2022

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2022 (35925-VI)**.

De voorzitter:

Aan de orde is de behandeling van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid, 35925-VI: Vaststelling van de begrotingsstaten van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het jaar 2022.

De beraadslaging wordt geopend.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan mevrouw Vos, die mede namens mevrouw Karimi het woord zal voeren.

Mevrouw Vos (PvdA):

Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Karimi is nog niet volledig hersteld, dus ik zal vandaag mede namens de fractie van GroenLinks spreken. Zoals u weet, doen wij dat altijd met zeer veel plezier.

Ik wil eerst kort stilstaan bij Ed van Thijn. Naast vele andere functies is hij ook senator geweest in dit huis. Ed van Thijn was een politicus die werd voortgedreven door wat hij heeft meegemaakt in zijn vroege jeugd. Als kind je moeten verstoppen voor soldaten die de opdracht hebben om op joodse mensen te jagen. Doodsangsten uitstaan in de kast waarin je je hebt verstopt. Je familie helemaal uitgemoord. Van Thijn heeft zich in zijn volwassen leven ingezet om te strijden tegen racisme en voor een eerlijke behandeling van hen die moesten vluchten. De PvdA is hem zeer dankbaar voor het feit dat hij zich zo lang heeft ingezet voor Nederland.

Voorzitter. De beelden van mensen in nood staan ons nog heel helder voor ogen. Mensen die zich aan een vliegtuig vastklampen en daarvan afvallen. Opgepropt in een riool staan. Tot op het bot verkleumde kinderen. Het is vreselijk dat deze menselijke drama's ook nog te voorzien waren. Of als het gaat om mensen aan de oostgrens van Europa, die daar cynisch gepland zijn door leiders die daarmee hopen ons Europa te destabiliseren. Een opvangcrisis en een trage, karige reactie op een voorzienbare stroom Afghaanse asielzoekers. En achterstanden bij de IND die maar amper ingehaald konden worden. Dit waren de grote onderwerpen van het asielbeleid van het demissionaire kabinet-Rutte III.

Voor onze fractie is het de grote vraag of de nieuwe regering op tijd zal reageren op crises en of de nieuwe regering bestendig beleid en financiering voor de IND en het COA gaat invoeren. En of de nieuwe regering de rechten van asielzoekers hoog zal houden en een realistischer beleid ten aanzien van arbeidsmigratie zal voorstaan.

Vandaag bespreken we de huidige status van het Nederlandse migratiebeleid, zoals verwoord in deze begroting.

In het kader van zelfreflectie en de lerende overheid zal ik de staatssecretaris vragen naar haar beoordeling. Welke fouten zijn er door de regering gemaakt? Wat kan de volgende regering doen om die fouten te voorkomen? Ik zal hierbij zowel aandacht besteden aan het beleid binnen Nederland als aan de uitgaven die de regering in de context van het Europese migratiebeleid doet.

Voorzitter. Ik begin met het binnenlands beleid. Een van de meest kenmerkende aspecten hiervan in de laatste jaren is het zogeheten jobbeleid. In tijden van een lage asielinstroom wordt er bezuinigd, waardoor er onvoldoende capaciteit is, en zodra zich onvermijdelijk weer een situatie met hogere migratie voordoet, zijn er weer tekorten. Zo ontstaan crises die je had kunnen voorkomen. In de asielopvang is hiervan heel duidelijk sprake. Het fascinerende is dat als je de CBS-cijfers bekijkt, er al die jaren sprake is van een bestendige stroom. Gemiddeld 25.000 mensen per jaar, en dat is inclusief de nareizigers. Af en toe is er een piek als gevolg van oorlog, een crisis of conflicten.

De capaciteit van het COA is jaren op een minimum gehouden. Met een gebrek aan doorstroom van statushouders naar eigen woningen, lange wachttijden voor asielbeslissingen en een verhoogd aantal asielaanvragen van Afghanen en Syriërs, leidde dit al snel tot overbelasting van de opvang. Waarom moest het eigenlijk zo ver komen dat asielzoekers op veldbedden en stoelen moesten slapen, op elke denkbare locatie, en daarbij ook continu weer verplaatst moesten worden? Kunt u zich voorstellen hoe dat is voor kinderen? In hoeverre acht de staatssecretaris dat de huidige situatie voldoet aan het wettelijk recht op opvang?

In de voorliggende begroting staat weer een bezuiniging op het COA gepland, van 128 miljoen. De staatssecretaris gaf bij de behandeling van het voorstel in de Tweede Kamer aan dat dat komt doordat de begroting is gebaseerd op de Meerjaren Productie Prognose, de MPP, van februari. Ze zei ook dat het bij de Voorjaarsnota zou worden aangepast. In de berekening van de staatssecretaris wordt er echter wel van uitgegaan dat er meer dan 11.000 statushouders, die momenteel op een eigen woning wachten, doorgestroomd zijn. Hoe realistisch is deze berekening eigenlijk, ook gezien de prognose dat dat bijna een verdubbeling van de uitstroom in 2020 zou betekenen? Riskeert de regering met deze aanname niet weer een tekort aan plekken bij het COA, als niet alles volgens plan gaat? Heel vaak gaan dingen niet volgens plan.

En waarom zou je in deze tijden überhaupt op het COA bezuinigen? Wordt hiermee niet de fout herhaald die tot de huidige opvangcrisis heeft geleid? Moet er niet algemeen ingezet worden op een ruimere capaciteit dan wat de geschatte instroom vereist? We horen graag een reactie van de staatssecretaris.

De leden van onze beide fracties lezen daarbij dat het budget voor de reservecapaciteit van het COA van 21 miljoen in 2021 wordt verlaagd naar 14 miljoen in 2025. Kan de staatssecretaris deze beslissing nader duiden? Reservecapaciteit moet toch juist voldoende zijn om situaties zoals deze het hoofd te kunnen bieden? Het lijkt erop dat de prognoses van het MPP leiden tot dit jobbeleid, dat weer leidt tot die ellendige taferelen in de opvang. Toch werd er blind op vertrouwd en wordt besparen belangrijker geacht. Degenen die hier uiteindelijk de gevolgen van moeten dra-

gen, zijn de asielzoekers en de statushouders. Ik vraag de staatssecretaris dan ook: waar moet de nieuwe regering aandacht aan besteden om soortgelijke fouten te voorkomen? En hoe kan er verbetering gebracht worden in de schijnbaar eindeloze cirkel van het te laag inschatten van de instroom en dan overweldigd worden door een voorspelbare situatie?

Voorzitter. Het verwijt van het jobbeleid kan ook worden gemaakt over de capaciteit voor het beslissen op asielaanvragen bij de IND. Bezuinigingen in 2018 leidden tot een gebrek aan bezetting en een ophoping van zaken. De taskforce die werd ingezet om deze achterstand in te halen, functioneerde met de nodige problemen en wordt ondertussen alweer opgeheven. En ook hier geldt weer dat de gevolgen werden gedragen door asielzoekers, die regelmatig meer dan een jaar moesten wachten op een beslissing. Hoe kijkt de staatssecretaris terug op deze periode? Kan de staatssecretaris een analyse geven van de oorzaak van deze problemen, en hoe die in de toekomst voorkomen kan worden?

Ook op de IND wordt in de voorliggende begroting bezuinigd, met een grote sprong naar beneden in 2023. Kan de staatssecretaris nader verklaren waarop deze bezuinigingen gebaseerd zijn? Laat dit voldoende ruimte voor het opnemen van een deel van de taskforce medewerkers in het vaste medewerkersbestand van de IND? Dat lijkt ons namelijk wel een goed idee. En hoe wordt voorkomen dat er vanaf 2023 niet weer capaciteitstekorten gaan ontstaan?

Verder toont de begroting dat over 90% van de asielzaken binnen de wettelijke termijn besloten moet worden. Dat is hoger dan de 79% die in 2020 gerealiseerd is. Onze fracties vinden het dan ook belangrijk dat de asielzoekers hiervoor een stok achter de deur hebben: de dwangsom bij niet tijdig beslissen. Kan de staatssecretaris toelichten waarom deze dwangsom nog niet is heringevoerd, nu de IND-taskforce de meeste achterstallige zaken heeft weggewerkt? Over dit laatste zeg ik overigens: chapeau. En is de staatssecretaris het met onze fracties eens, dat deze dwangsom nodig is om de ongelijke verhouding tussen overheid en asielzoekers enigszins in balans te brengen?

Voorzitter. We gaan naar het buitenland — en ook naar het binnenland, overigens. Mensen verlaten niet alleen hun huis en haard vanwege acute oorlogsdreiging, maar ook vanwege armoede en uitzichtloosheid. We weten dat er in Nederland veel ongedocumenteerden wonen. Ze werken in de schoonmaak, in de afwaskeukens en bij mensen thuis. Ze hebben geen papieren, maar hun kinderen gaan wel in Nederland naar school. Met de lockdown — dat hebben we vorig jaar gezien — zijn ze ineens hun werk, hun inkomen en hun huurhuis kwijt. Maar alles is beter dan weer naar de armoede in hun eigen land te gaan. Kunnen wij ons voorstellen dat je jezelf zonder pinpas, zonder swipen, zonder papieren, zonder zorgverzekering, zonder enige rechten, met alleen cashgeld waarmee je over straat moet lopen, moet zien te redden, omdat alles beter is dan in je moederland? Toch kiezen duizenden mensen voor zo'n leven. Hier werkt de marktwerking wel, de markt van vraag en aanbod op arbeid. Legale migratieopties zouden een flink deel van deze ellende voorkomen en voorzien in de behoefte aan extra handen die we in Nederland nu eenmaal hebben.

In het nieuwe regeerakkoord staan een paar zinnen over circulaire migratie. Zeer logisch en ik denk ook heel gewenst, gezien de behoefte aan arbeid en de behoefte aan een tijdelijk veilig heenkomen voor veel mensen. In de begroting staat ook dat er gewerkt gaat worden aan de bluecard. Maar waarom is de bluecard alleen voor hoogopgeleiden? Als we alleen al in Nederland naar de vacatures kijken, zijn het vooral praktisch opgeleiden die worden gevraagd. We hebben het hier al eerder over gehad, maar heeft de staatssecretaris inmiddels initiatieven ontplooid om de behoefte aan arbeid te koppelen aan de ontwikkeling van de bluecard? Staat ze hierover in contact met VNO-NCW?

Voorzitter. Migratiebeleid is per definitie Europees beleid. Nederland is geen eiland. We zijn afhankelijk van de situatie en de keuzes in andere lidstaten, maar vooral van het Europese migratie- en asielbeleid. Het handelen van Frontex baart ons grote zorgen. Het agentschap ligt al tijden onder vuur met beschuldigingen van mensenrechtenschendingen. Momenteel wordt Frontex door een Syrisch gezin voor het Hof van Justitie gedaagd wegens een pushback. Toch blijft het budget van het agentschap groeien en levert ook Nederland daaraan zijn deel. In hoeverre worden aan onze bijdragen voorwaarden gesteld om te verzekeren dat Nederland niet bijdraagt aan mensenrechtenschendingen? Waren de problemen naar de mening van de staatssecretaris onvoorziebaar, of zijn ze een symptoom van een bredere tendens binnen het Europese migratiemanagement? En het belangrijkste is: hoe nu ver? Ik hoop dat we daar later nog veel over spreken.

Ten tweede Belarus, Wit-Rusland. Als reactie op de instroom van asielzoekers naar Polen vanuit Belarus heeft de Commissie maatregelen afgekondigd. De registratieperiode wordt van drie tot tien dagen naar vier weken verschoven en de asielprocedure mag tot vier maanden lang aan die grens worden gehouden. Deze maatregelen vormen naar de mening van onze fracties een ernstige inbreuk op het recht op toegang tot asiel. Wat vindt de staatssecretaris van deze maatregelen in het kader van het principe van verantwoordelijkheid nemen? Is de staatssecretaris van mening dat het terugduwen van mensen een mensenrechtenschending is? Die no-gozone van 3 kilometer in Polen is Europees grondgebied. Daar mogen journalisten en hulpverleners nu niet komen. Kan de staatssecretaris zich hardmaken voor de toegang van journalisten en hulpverleners op dat stukje Europees grondgebied?

Tot slot het asiel- en migratiepact. Het voorstel zoals dat er nu ligt, baart onze fracties ernstige zorgen. Maatregelen zoals grensprocedures leiden de facto tot detentie en samenwerking met derde landen brengt ook risico's op mensenrechtenschendingen met zich mee. Een ernstig gebrek aan waarborgen wordt de norm. Hoe ziet de staatssecretaris deze ontwikkeling in het kader van haar bewindsperiode? Hoe verwacht de staatssecretaris dat het pact verder gevormd zal worden? En hoe worden de rechten van asielzoekers hierin gewaarborgd?

Voorzitter. Met dit begrotingsdebat sluiten we ook de regeringsperiode van Rutte III op dit terrein af. Onze fracties hopen zeer dat de staatssecretaris een diepe reflectie kan geven op de ontwikkelingen die we hier besproken hebben en dat zij de nieuwe regering daarbij handvatten kan geven om gemaakte fouten te vermijden. En het is mogelijk, realistisch migratiebeleid met respect voor de rechten van

vluchtelingen. Dat vergt empathie voor mensen op de vlucht, diplomatiek talent om zaken te kunnen doen met landen van herkomst, een bereidheid om te leren van de geschiedenis en een bereidheid om te leren van de actuele stand van de wetenschap.

Mede namens de collega's van mijn fractie en de leden van de fractie van GroenLinks: dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Hattem. Hij zal spreken namens de fractie van de PVV.

De heer Van Hattem (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Allereerst het volgende. Gisteravond pas ontvingen wij de verslagen van de regietafels migratie en asiel, die in een eerder debat met deze staatssecretaris aan mij waren toegezegd. Helaas heb ik nog geen tijd gehad om daar goed naar te kunnen kijken en die te beoordelen. Het is dus jammer dat we daar nu pas naar kunnen kijken en dat ik hier niet eerder een oordeel over heb kunnen geven. Misschien was er nog meer informatie nodig geweest. Dat wil ik als eerste opmerking alvast meegeven. Maar het is in ieder geval goed dat we ze nu hebben.

Voorzitter. "De langdurige druk op de migratieketen moet verminderen." Zo opent het hoofdstuk over migratie in de memorie van toelichting bij deze begroting. Als de staatssecretaris dat echt serieus neemt, dan zal die keten rap verbroken moeten worden. Om de keten te verbreken, is het noodzakelijk om onze grenzen te sluiten voor asielmigranten, voor de vele tienduizenden gelukszoekers die jaarlijks ongevraagd door onze voordeur binnenwandelen, van wie een groot deel hier ongegeneerd komt parasiteren op onze welvaart en die onze Nederlandse samenleving massaal opzadelt met woningnood, overlast, criminaliteit, seksuele intimidatie van vrouwen, islamisering, terreur en uitkeringsverslaving. Dat is de langdurige druk van de migratieketen op de Nederlandse samenleving, die niet alleen moet verminderen, maar ook moet stoppen.

Mevrouw Vos (PvdA):

Ik hoor hier weer dezelfde zondebokpolitiek die de PVV eigenlijk altijd bezigt. Is de PVV zich bewust van de daadwerkelijke cijfers, en heeft de PVV ook oplossingen voor de problemen waar de heer Van Hattem het over heeft en die niet gekoppeld kunnen worden aan asielzoekers?

De heer Van Hattem (PVV):

Laat ik eerst beginnen met het begrip "zondebokpolitiek". Misschien moet mevrouw Vos van de PvdA, die blijkbaar ook namens GroenLinks spreekt, eens gaan praten met de omwonenden van die asielzoekerscentra over wat die allemaal meemaken: seksuele intimidatie van vrouwen door al dat asieltuig dat bij hen het erf op komt lopen, dat mensen lastigvalt en jonge meisjes op een manege lastigvalt. Dat zijn zaken die in de praktijk voorkomen. Ter Apel wordt geterroriseerd door dat gajes. Dat is geen zondebokpolitiek. Dat zijn gewoon de feiten. Het is het benoemen van de ellende die door het PvdA- en GroenLinks-beleid jarenlang op Nederland wordt losgelaten. Dat allereerst, voorzitter.

Dan over de feiten en de cijfers. Als u zo meteen naar mijn betoog luistert — ik heb voor geruime tijd ingeschreven — dan hoort u de nodige cijfers die hier betrekking op hebben, dus daar kunt u gerust over zijn. We gaan gewoon een stevig geluid laten horen om deze problematiek haarfijn aan te tonen.

Mevrouw Vos (PvdA):

"Zondebokpolitiek" is het uitspreiden van een probleem van een klein aantal mensen over een groot aantal mensen. We hebben het hier over ongeveer 350 mensen die inderdaad heel vervelend zijn en over 25.000 mensen die op de vlucht zijn voor oorlog en ellende. Dat is zondebokpolitiek. En ik spreek me daartegen uit. Het is heel erg gevaarlijk. Ik heb het ook gezien in bijvoorbeeld Indonesië. Je hoeft niet zo ver terug te gaan in de geschiedenis. De Chinezen werden altijd beticht van allerlei kwaad en toen er op een gegeven moment een machtsvacuüm was in 1998, zijn er als gevolg van de zondebokpolitiek heel erg veel Chinezen ongelegitimeerd vermoord. Dat is wat je doet als je blijft herhalen dat een klein aantal mensen verantwoordelijk is voor alle problemen in Nederland. Dat is niet zo.

De voorzitter:

En uw vraag is?

De heer Van Hattem (PVV):

Ja, ik hoor geen vraag.

Mevrouw Vos (PvdA):

Ik heb geen vraag. Ik wil gewoon een statement maken. Ik word hier heel erg verdrietig van.

De voorzitter:

Dat is helder.

De heer Van Hattem (PVV):

Ik wil alleen even vaststellen dat, als je naar andere beleidsterreinen kijkt, de PvdA evengoed zondebokken aanwijst in deze samenleving, maar daar gaan we het vandaag maar niet over hebben.

Mevrouw Vos (PvdA):

De PvdA is wel bezig om oplossingen te vinden voor de woningmarktproblematiek. Daar gaat mijn collega Ferd Crone het straks over hebben. Dat zijn echte oplossingen voor de problemen die we wel degelijk hebben op de woningmarkt, maar die liggen niet aan een aantal vluchtelingen die we gewoon terecht opnemen vanwege het Vluchtelingenverdrag.

De voorzitter:

Ik hoor voor de tweede keer geen vraag, dus ik stel voor dat de heer Van Hattem zijn betoog vervolgt.

De heer **Van Hattem** (PVV):

De PvdA is ook niet degene die de oplossing brengt, maar de oorzaak van het probleem, en dat al een kleine 50 jaar lang door al die jaren de massa-immigratie te stimuleren.

Juist dat is mijn volgende punt, want de Nederlandse belastingbetaler heeft volgens het dit jaar verschenen rapport van de Universiteit van Amsterdam "Grenzeloze verzorgingsstaat: De gevolgen van immigratie voor de overheidsfinanciën" in de periode 1995-2019 netto al 400 miljard euro moeten ophoesten voor de kosten van de massa-immigratie. Daar zou volgens de prognose in dit rapport tot 2040 nog eens 600 miljard euro bij komen. De Nederlander mag zich scheel betalen om minderheid te worden in eigen land. Volgens de jongste prognoses van het CBS stevenen we af op 20 miljoen inwoners met een aanwas vooral door migratie. Nederland wordt zo een nog overvoller land.

Maar in plaats van de ketenen van deze migratieketen te verbreken wordt door het demissionaire en het nieuwe kabinet de kettingreactie van migratie juist in stand gehouden en zelfs bevorderd. Het kopje in de begroting "Minder overlast, meer terugkeer" bestaat louter uit holle woorden. Nederland krijgt immers meer asielopvanglocaties met meer overlast. De staatssecretaris dwingt gemeenten nu asielopvanglocaties op. Met een rijksaanwijzing wordt zelfs de lokale democratie keihard gepasseerd. Gorinchem, Enschede, Venray, Alkmaar, de regio Rotterdam en mogelijk nog meer plaatsen krijgen nu per decreet van demissionair VVD-staatssecretaris Broekers-Knol een asielopvang in de maag gesplitst. Blijkbaar is het voor deze staatssecretaris makkelijker om deze gemeenten op de knieën te dwingen dan een gesprek aan te gaan met de Marokkaanse ambassadeur om zijn eigen onderdanen terug te nemen.

Kan de staatssecretaris onderbouwen of er überhaupt wel een wettelijke grondslag voor zo'n aanwijzing richting die gemeenten bestaat? Waar is dit formeel geregeld en welke rechtsmiddelen kunnen omwonenden, en eventueel ook de lokale bestuurders, aanwenden tegen dit deugdwangbevel? Ik citeer wat in de Kamerbrief als voornaamste onderbouwing van de aanwijzing wordt aangegeven: "Het onaanvaardbare risico dat de Nederlandse Staat niet kan voldoen aan de EU- en internationaalrechtelijke verplichting om aan asielzoekers menswaardige opvangvoorzieningen te bieden". Voor de eurocratische dwingelandij en de supranationale verdragen worden de rechten van onze eigen inwoners en onze lokale democratie dus overruled door deze staatssecretaris.

Op welke concrete verplichtingen wordt hier gedoeld? Hoe wordt bepaald dat er sprake is van een "onaanvaardbaar risico"? Op grond van welke criteria en door welke instantie wordt dat bepaald? Wat is de maatstaf voor "menswaardig"? Moeten dat zo nodig het hotelarrangement of de luxe cruiseschepen zijn die nu aan asieleisders ter beschikking worden gesteld? Vanwaar deze paniekerige drammerij van de staatssecretaris, waarbij ze zo hard met aanwijzingen gaat strooien? Is ze soms bang om net als haar voormalige ambtsgenoot in Denemarken zelf in de bajes te belanden vanwege het niet opvolgen van Europese en internationale vereisten? Want dat is de waanzinnige realiteit.

De Deense oud-minister van Immigratie, Inger Støjberg, is vorige week veroordeeld tot maar liefst twee maanden gevangenisstraf omdat ze in strijd met het Europees Verdrag

voor de Rechten van de Mens zou hebben gehandeld, en wel door kindbruiden in gescheiden asielcentra op te vangen. Een minister die kindhuwelijken, ranzige islamitische perversiteiten, in de asielindustrie aanpakt, kan dus op celstraf rekenen vanwege het EVRM. Het is de wereld op z'n kop. Maar is het soms ook het angstbeeld van deze staatssecretaris dat ze door de asieleisders onvoldoende in de watten te leggen, zelf haar comfortabele onderkomen mag inruilen voor een verblijf achter slot en grendel in de nor? Gaat ze vanwege dat EVRM-zwaard van Damocles de inwoners van onze gemeenten met een rijksdwangbevel opzadelen met een asielinvasie? En waarom is het bevel juist aan die gemeenten gericht, en niet aan plaatsen als Bloemendaal, Aerdenhout of andere villa-enclaves vol VVD-en D66-stemmende nepliberalen? Graag een reactie van de staatssecretaris.

De zaak van de Deense oud-minister staat niet op zichzelf. In Italië wordt oud-minister van Binnenlandse Zaken Salvini voor de rechter gesleept omdat hij, volkomen terecht, een schip met gelukszoekers geen toestemming gaf om af te meren op Lampedusa. Dit wordt aangemerkt als "ontvoering" en deze zaak dreigt zelfs te resulteren in een gevangenisstraf van maximaal vijftien jaar. Kan de staatssecretaris aangeven hoe zij deze ontwikkelingen ziet in relatie tot het Nederlandse immigratiebeleid? Mogen we asjeblijft nog maatregelen treffen tegen de asielinvasie en de islamisering, of mogen we alleen nog maar de rode loper uitrollen onder dreiging van de juridische jihad van de EU en het EVRM? En wat betekent dit voor het VN-migratiepact van Marrakesh? Dit werd ook steevast als niet-juridisch bindend gepresenteerd, maar zal het zich niet op dezelfde manier gaan wreken als een internationaalrechtelijke verplichting? Graag een reactie van de staatssecretaris.

Dan de holle frase uit de begroting over meer terugkeer. De cruciale vraag is: hoe dan? Want dat blijkt helemaal nergens uit. Er zijn nauwelijks concrete plannen en de huidige aantallen mensen die terugkeren, zijn volstrekt marginaal. Er is hooguit wat suf gepruttel over een constructieve dialoog, terwijl de beoogde gesprekspartner de rug blijft toekeren. Ook het nieuwe coalitieakkoord biedt hiervoor geen adequate oplossing, maar is en blijft juist een honingpot voor nog meer gelukszoekers. De landen die deze gelukszoekers terug moeten nemen, zoals Marokko, zijn dus niet eens bereid om deze staatssecretaris te ontvangen. In heel 2020 zijn er slechts 140 Marokkanen gedwongen vertrokken. Dat is een druppel op een gloeiend hete plaat. Wat mogen we dan nu opeens wel verwachten?

Ook biedt de begroting een volstrekt ongeloofwaardig verhaal over inzet op grenzen. De enige juiste inzet op die grenzen is die grenzen volledig te sluiten voor de asielinvasie, maar in plaats daarvan lezen we zalvende woorden over meer capaciteit voor grensmanagement. Dat is niet het controleren van onze grenzen, maar het aan de grens faciliteren van een nog iets uitgebreider ontvangstcomité voor de massa-immigratie. Ook wordt gesteld: "Nederland wil het grenstoezicht verbeteren zodat de grensautoriteiten tijdig en effectief kunnen optreden, bijvoorbeeld bij onverwachte situaties (zoals tijdens de coronapandemie) of bij verhoogde instroom van irreguliere immigratie". Van die verhoogde instroom is nu al vele maanden sprake. Dus waarom is dat extra grenstoezicht nu dan nog niet ingezet? Hoeveel groter moet de asieltsunami nog worden voordat onze grenzen effectief gecontroleerd worden? En wordt deze migrantenstroom met dit grenstoezicht dan ook

effectief teruggedrongen? Welke concrete maatregelen verbindt de staatssecretaris aan dit voornemen? Of zijn het alleen maar nietszeggende statements? Net zo nietszeggend als de loze woorden van VVD-woordvoerder Bente Becker afgelopen jaar voor de verkiezingen dat bij een asielcrisis de grens dicht zou moeten voor migranten. Waar blijft die gesloten grens nu? Of is dit goedkoop VVD-kiezersbedrog? Graag een reactie en een gesloten grens.

Voorzitter. Wat is de voorliggende begroting überhaupt nog waard? Volgens de memorie van toelichting worden de cijfers gebaseerd op de totale asielinstroom voor 2021 van 18.000. Deze blijkt inmiddels al fors hoger te liggen. Ook de Tweede Kamer heeft hiernaar gevraagd. In reactie hierop geeft de staatssecretaris aan dat de effecten van een hogere asielinstroom worden meegenomen in een begrotingswijziging. Maar nu al ruim op voorhand duidelijk is dat deze asielstroom fors hoger is, ligt hier feitelijk een begrotingsvoorstel dat qua uitvoerbaarheid van nul en gene waarde is. Kan de staatssecretaris toelichten wat de effecten zullen zijn van die verhoogde asielinstroom en of al duidelijk is wat we moeten verwachten bij een begrotingswijziging?

Om een specifiek punt te noemen: op pagina 29 van de memorie van toelichting staat: "ODA (Official development assistance) toerekening eerstejaars asielopvang. De MPP leidt tot een lagere asielinstroom dan geraamd. Dit zorgt voor een meevaller in de asielopvang bij het COA. Een deel van deze meevaller betreft kosten voor de eerstejaars asielopvang die JenV moet terugstorten naar het ODA-budget van BHOS." Dat is dus voor ontwikkelingssamenwerking. Kan de staatssecretaris aangeven wat de verhoogde instroom betekent voor deze meevaller? Gaat het alsnog verjubeld worden in de ontwikkelingshulpindustrie?

Om het nog erger te maken: volgens de kengetallen bij deze begroting gaat de asielinstroom de komende jaren niet omlaag maar juist omhoog en blijft deze in ieder geval tot en met 2026 onverminderd hoog, met een asielinstroom van 31.750 per jaar. Dat betekent dus dat de staatssecretaris met dit beleid totaal niet inzet op een vermindering van de asielinstroom. De sluisdeuren van de massa-immigratie blijven onder VVD-bewind dus gewoon wagenwijd openstaan, terwijl ons land verzuipt. Hoe kan dit, vraag ik de staatssecretaris. Waarom wordt er niet ingezet op een verlaging van die asielinstroom? Zet dit VVD-kabinet op een vervanging van heel Nederland door asielmigranten? Graag een reactie van de staatssecretaris.

Voorzitter. Dat fenomeen vervangingsmigratie wordt vaak afgedaan als een onderbuikgevoel. Maar wat stelt de memorie van toelichting onder het kopje reguliere migratie? "Arbeidsmigratie is een deeloplossing om vergrijzing in Nederland te remmen en in te spelen op tekorten die ontstaan op onze arbeidsmarkt en vanuit migratieperspectief liggen er kansen voor gezinsmigranten en statushouders." Oftewel: vervangingsmigratie is geen onderbuikgevoel, maar gewoon kabinetsbeleid. De asielmigranten worden dus in theorie ingezet om onze vergrijzende bevolking te vervangen, maar in de praktijk verdwijnen grote groepen asielmigranten juist linea recta in het welvaartsarrangement van onze sociale diensten — massaal en vaak levenslang in de bijstand. Met name Somalische asielmigranten spannen hier de kroon.

Mevrouw **Stienen** (D66):

Ik hoor de heer Van Hattem heel kritisch zijn over het onderdeel reguliere migratie, arbeidsmigratie in de begroting. Ik heb het net even opgezocht: in zijn provincie Noord-Brabant wordt het aantal openstaande vacatures groter en groter. Ik ben heel benieuwd hoe de PVV de openstaande vacatures — 376.000 op dit moment in Nederland — denkt op te lossen door de grenzen dicht te houden.

De heer **Van Hattem** (PVV):

In ieder geval niet met wat hier wordt gesteld, dus om gezinsmigranten en statushouders hiervoor in te zetten. Want de meeste groepen die hierheen komen, gaan, zoals ik net zei, linea recta jarenlang in de bijstand zitten. Dat is niet het gekwalificeerde personeel dat wordt gevraagd in die vacatures. Er zijn geen lassers, scheepsbouwers of elektriciens, integendeel. Dit lost het probleem niet op. Wat we bij arbeidsmigratie zien, zeker in Brabant, is dat er overal van die XXL-blokkendozen worden neergezet waar hooguit wat met dozen wordt geschoven, maar wat totaal niks toevoegt aan onze economie.

Mevrouw **Stienen** (D66):

Ik hoor een heleboel "niet, niet, niet" en dat snap ik, want dat is makkelijker dan "wel, wel, wel". Maar dan ben ik toch wel benieuwd. Stel dat bijvoorbeeld de mensen van ASML uit Veldhoven bij de heer Van Hattem langskomen en zeggen: wij hebben toch echt wel nodig dat we kennismigratie kunnen bevorderen. Wat zegt hij dan, als lid van de Provinciale Staten en ook als Eerste Kamerlid?

De heer **Van Hattem** (PVV):

Ik zou mijn andere rol hier graag buiten de discussie willen laten. Bij wat bij ASML aan gekwalificeerd personeel wordt gevraagd, zijn niet al die gelukzoekers die nou massaal in Ter Apel, Cranendonck en al die andere asielcentra binnenkomen met dure mobieltjes aan hun oor en een afwachtende houding van "kom maar, laat de bijstandsvloot maar binnenvaren". Dat is het punt. Dat is niet het personeel dat ASML nodig heeft. Daar is heel specifiek opgeleid personeel nodig. Dit los je daar dus niet mee op. Mijn wedervraag zou dan zijn: wat verwacht D66 dan van al die asielmigranten die hier binnenkomen? Zijn die meteen een-op-een inzetbaar bij zulk soort hooggespecificeerde bedrijven?

De **voorzitter**:

Ik laat mevrouw Stienen nog één keer proberen u een antwoord te geven op uw vraag.

Mevrouw **Stienen** (D66):

Ik vat wat ik zo hoor graag samen en check even bij meneer Van Hattem of ik het goed heb begrepen. Voor hoogopgeleide mensen die bijvoorbeeld uit India komen en een IT-specialisatie hebben, mogen de grenzen dus wel op een kiertje, maar niet voor mensen die in de kassen komen werken of op een andere manier arbeidsplaatsen kunnen invullen. Dan hoor ik een selectiviteit bij de PVV. Dat mag, maar het is wel fijn om dat dan te constateren.

De heer **Van Hattem** (PVV):

U legt mij woorden in de mond die ik niet gebruikt heb. Ik heb helemaal niet aangegeven welke groepen ik daarmee wel of niet binnenlaat. Ik zeg alleen wat hier staat aan mogelijke oplossing voor het arbeidsmarktprobleem en de vergrijzing, om dat met statushouders en nareizigers en al die andere gelukzoekers in te vullen. Daar los je het probleem niet mee op, dat is wat ik hier constateer. Mevrouw Stienen gaat er vervolgens een heel ander economisch debat over maken, over welke gekwalificeerde beroepen hier wel of niet binnen kunnen komen. Dat is een heel ander verhaal en een hele andere discussie. Daar is het overheidsbeleid evengoed selectief in.

De **voorzitter**:

U vervolgt uw betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV):

Ik had het over die Somalische asielmigranten. Ondertussen krijgen zij wel massaal onze huizen en voorzieningen toegevoegd. Als zij al iets van de vergrijzing vervangen, dan zijn het de vrijkomende woningen van onze ouderen, die zijn naar Nederlandse gezinnen gaan maar naar zulke gelukzoekers. Niet de tekorten op de arbeidsmarkt worden hiermee ingevuld, maar de tekorten op de woningmarkt vergroot. Kan de staatssecretaris aangeven hoe zij die kansen voor gezinsmigranten en statushouders dan voor zich ziet?

Het gaat hier niet om geringe aantallen. Van 2016 tot en met 2020 waren het opgeteld zo'n 185.000 gezinsmigranten en nareizigers die hier door het kabinet-Rutte werden binnengeloodst, zowaar de omvang van een behoorlijk grote stad. Kan zij hier ook een prestatie-indicator aan koppelen?

En wat de arbeidsmarkt betreft, welke toegevoegde waarde hebben arbeidsmigranten nu werkelijk voor onze economie, als zij emplooi vinden in een XXL-distributiecentrum, zoals ik al zei, om daar een paar dozen te schuiven? Kan de staatssecretaris aangeven wanneer er profiterende arbeidsmigranten worden ingezet, die hier nu al zijn, in plaats van nog meer arbeidsmigranten hiervoor binnen te halen?

Dat het kabinet op deze arbeidsmigratie als vervangingsmigratie inzet, is bovendien gebaseerd op gebakken lucht. In het overzicht van beleidsonderzoeken bij deze begroting wordt gesteld over de impact van migratie op de samenleving, ik citeer: "op dit moment is onvoldoende duidelijk wat de demografische, economische, sociale impact van migratie is op de Nederlandse samenleving, wat voor bijdrage verschillende typen migranten precies leveren en hoe migratie aansluit bij behoeften."

Kortom, het kabinet haalt hier hele volksstammen naar binnen, onder het mom van waardevol voor de arbeidsmarkt, maar over deze bijdrage en impact is helemaal niets bekend. Het laten voltrekken van de massa-immigratie is dus een doel op zich voor dit kabinet.

Veel van onze burgers merken dagelijks wat de vreselijke negatieve impact van massa-immigratie op onze samenleving wel is, als ze zich steeds meer minderheid in eigen land zien worden, in wijken die in meerderheid door allochtonen worden bevolkt, waar de luidspreker van de

azan vanuit de minaret luidruchtig over de wijk heen krijgt en hoofddoeken en boerka's het straatbeeld domineren.

In de begrotingshoofdstukken is te lezen dat het ministerie van JenV gemeenten ondersteunt met het huisvesten van grote statushoudersgezinnen. Wat houdt dat in de praktijk in? Extra grote woningen die met voorrang of urgentie worden toegewezen, met alle impact van dien op Nederlanders, die nog langer op de wachtlijst voor een huurwoning staan. Heeft de staatssecretaris deze vormen van impact van migratie ook voor ogen of is zij verblind door het opengrenzingsprookje? Graag een reactie.

Een ander beleidsonderzoek legt ook nog een gevoelig punt bloot. Op pagina 244 wordt over terugkeer gesteld, ik citeer: "De onderzoeken binnen dit thema dragen alle bij aan het verkrijgen van meer inzicht in het behalen van het subdoel zelfstandige terugkeer boven gedwongen vertrek. Een subdoel binnen het begrotingsartikel is het stimuleren van zelfstandig vertrek. Dit wordt gefaciliteerd en ondersteund door de DT&V (Dienst Terugkeer en Vertrek) maar vooral door de IOM (Internationale Organisatie voor Migratie) en ngo's. Ondanks eerdere onderzoeken is tot nu toe nog onvoldoende zicht op wat er valt te zeggen over de effectiviteit en efficiëntie hiervan en daarmee automatisch ook van het hoofddoel, namelijk het tegengaan van illegaal verblijf."

Daarnaast wordt op pagina 246 gesteld dat illegaal verblijf een blinde vlek is. Uit de stukken blijkt dat het kabinet überhaupt geen zicht heeft op het aantal illegalen in Nederland. Dus zelfstandige terugkeer werkt voor geen meter. Alleen de activistische ngo's en de massa-immigratie-adepten van het IOM profiteren hiervan. Kan de staatssecretaris dan ook aangeven wanneer zij stopt met dit feitenvrije knuffelbeleid, de subsidiekraan naar deze activistische clubjes potdicht draait en door gaat pakken op gedwongen vertrek? Of blijft het dweilen met de subsidiekraan open? Graag een reactie.

Wat halen we bovendien met die asielstroom binnen aan potentiële islamitische terroristen? Door Europol wordt aangegeven dat er onvoldoende tolken zijn die de lokale talen spreken om de asielinvasie uit Afghanistan goed te kunnen monitoren. Ondertussen worden door Eurocommissaris Johansson wel ruim 3.000 van de 40.000 te herverdelen Afghansen aan Nederland toebedeeld. Hoe kan de VVD-staatssecretaris daarmee instemmen?

Uit de stukken bij deze begroting blijkt ook dat het kabinet geen idee heeft of er oud-talibanaanhangers tussen de Afghaanse asielmigranten zitten. Mocht dat zo zijn, dan kunnen ze volgens dit kabinet de 1F-status, de status van oorlogsmisdadiger, krijgen. Maar ook dat wil niks zeggen. Van alle Syrische asielmigranten in Nederland die sinds 2007 deze 1F-status opgelegd hebben gekregen, is er geen enkele gedwongen vertrokken. Onder aanvoering van de VVD blijft Nederland een opvanghuis, een safe space voor terroristen en oorlogsmisdadigers. Of moeten we vaststellen dat de VVD geen enkel probleem meer heeft met islamitische terroristen, nu ze de veroordeelde oud-Hofstadgroepterrorist Soumaya S. in haar hoogste gelederen heeft? Zij kwam zelfs koffiedrinken met een VVD-senator in het Eerste Kamergebouw en vloog mee naar de NAVO-assemblee in Rome. Wellicht is deze Hofstadgroepterrorist niet gederadicaliseerd, maar is juist de VVD totaal geradicaliseerd.

Mevrouw **Stienen** (D66):

Ik wil hier toch even bezwaar maken. Ik hoor collega Van Hattem een Tweede Kamerlid impliciet beschuldigen van misdaden waarvoor een familielid tot op zeker hoogte is veroordeeld. Volgens mij werkt dat zo niet in de Nederlandse rechtsstaat. Daar laat ik het bij.

De heer **Van Hattem** (PVV):

Dan heeft mevrouw Stienen slecht naar mij geluisterd, want ik heb het niet over een Tweede Kamerlid gehad. Ik heb het over het veroordeelde familielid, Soumaya Sahla, die binnen de VVD rondloopt en hier in het Eerste Kamergebouw gewoon gezellig koffie kwam drinken met een toenmalige VVD-senator en ook mee is gevlogen naar Rome. Daar heb ik het over. Zij wordt door de VVD ingezet. De VVD is totaal geradicaliseerd, door een veroordeelde Hofstadgroepterrorist op zo'n positie te zetten en hier gewoon binnen te laten wandelen.

Mevrouw **Stienen** (D66):

Oké, dan heb ik nu goed geluisterd, nu hij het voor mij heeft herhaald. Misschien heb ik inderdaad tussen de regels door geluisterd. Maar hoe werkt het eigenlijk in een rechtsstaat volgens meneer Van Hattem? Je hebt iets gedaan waar je voor gestraft bent. Daar heb je je straf voor uitgezeten. Dan ga je terug naar de maatschappij. Ben je dan eeuwig schuldig, omdat je iets hebt gedaan wat strafbaar was en waar je voor bent veroordeeld?

De heer **Van Hattem** (PVV):

We zitten met een situatie waarin we met de Hofstadgroep te maken hebben. Dat is een organisatie die mijn partijleider Geert Wilders gewoon dood wilde hebben en die medeverantwoordelijk is geweest voor de dood van Theo van Gogh, die op straat is lek gestoken, doodgestoken, door dit gajes. Iemand die uit die kringen komt hier toelaten, hier binnen laten wandelen en gewoon doen alsof er niks is gebeurd: dat is onacceptabel en onaanvaardbaar. Als D66 dat goedpraat, zit ze zelf op een heel verkeerd spoor.

Mevrouw **Stienen** (D66):

Voor alle duidelijkheid: wij, mijn fractie, D66, vinden het afschuwelijk dat Geert Wilders al zeventien jaar, misschien wel langer, onder deze omstandigheden moet leven. Ik zag een tweet: ik zit al zeventien jaar in lockdown. Daar moeten wij ons altijd over uitspreken. Als Erdogan iets akeligs zegt over Wilders, klim ik als delegatieleider van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa meteen namens de delegatie in de pen om daar protest tegen aan te tekenen. Ik kan me ook heel goed voorstellen dat mensen zorgen hebben over bepaald soort gedrag. Maar mensen hebben ook, ook als dat gedrag van bepaalde personen, zoals de heer Van Hattem beschreef ... Maar als mensen zeventien jaar geleden veroordeeld zijn, bestraft zijn, die straf hebben uitgezeten en hun leven hebben gebeterd, verdienen ze dan een tweede kans? Of mag de PVV dan bepalen wie hier wel of niet in de rechtsstaat op deze plek aanwezig is? Daar houd ik het bij.

De heer **Van Hattem** (PVV):

We hebben het hier niet over fietsendiefstal, we hebben het hier over een misdrijf dat de aard van onze democratie raakt. Daar laat ik het bij.

Voorzitter. Terwijl deze staatssecretaris met het COA aan de lopende band nieuwe asielopvanglocaties aan het openen is, maken omwonenden in deze plaatsen zich enorm grote zorgen, en terecht. De verschrikkingen die bijvoorbeeld de inwoners van Ter Apel meemaken met de vele misdrijven door asieltuig, spreken boekdelen. Niet voor niets was er deze week een actie van buschauffeurs, die deze asielagressie helemaal kotsbeu zijn. Niet alleen in Ter Apel, maar ook bijvoorbeeld in Cranendonck, Grave, Overloon en Oisterwijk loopt met allerlei agressie, geweld, diefstal en intimidatie en andere criminaliteit alles de spuitgaten uit. Onlangs sprak ik samen met onze Tweede Kamervoorzitter Geert Wilders nog met de omwonenden van het voormalige azc in de Autotron in Rosmalen. Zij zijn in 2015 en 2016 door een hel gegaan, waarbij met name seksuele vrouwenintimidatie een van de plagen was waarmee het asieluitschot hun woonomgeving teisterde. Meldingen hiervan werden echter niet consequent door politie en gemeente geregistreerd en zijn nu, vijf jaar later, ook niet meer terug te vinden in de systemen. Omdat die archivering ontbreekt, beweren COA en gemeente nu dat het destijds "heel positief verlopen is", met een blinde vlek voor de overlast.

Hoe kan dat, vraag ik de staatssecretaris. Waarom worden zulke ernstige vergrijpen en delicten niet geregistreerd en bewaard? Wat is dit voor desinformatie van de overheid? Is dit geen nepnieuws van de overheid zelf, door hier een positieve draai aan te geven?

Nu dreigt er opnieuw een asielnoodopvang bij de Autotron gevestigd te worden en zijn de omwonenden doodsbang dezelfde ellende als toen wéér te moeten meemaken. Een terechte angst. Uit de stukken bij de begroting blijkt dat in 2020 in totaal 2.272 vreemdelingen in de COA-opvang verbleven die verdacht waren van een misdrijf en in 2019 zelfs 2.805. Dat zijn alleen al misdrijven, dus nog los van andere overlast.

Voor het aftreden van staatssecretaris Harbers in 2019 vanwege de weggemoffelde criminaliteitscijfers van asielzoekers zei premier Rutte heel stellig dat asielzoekers die zich aan ernstige delicten schuldig maken als Zoef de Haas het land uit moeten. Wederom loze woorden van Rutte. Met duizenden asielcriminelen in de opvang kan hij nu beter zelf als een haas zijn biezen pakken. Hoe kan de staatssecretaris dit verantwoorden? Wanneer gaat het tuig als Zoef de Haas het land uit?

Om terug te komen op het voorbeeld van de Autotron in Rosmalen, op het terrein van de asielopvang wil het COA beveiliging zelf regelen via een beveiligingsbedrijf. Maar buiten het terrein hebben zij geen bevoegdheid om te kunnen optreden. Dus als een groepje agressieve asielzoekers in een nabijgelegen tunneltje jonge vrouwen op de fiets lastigvalt, is het bevoegd gezag in geen velden of wegen te bekennen. Alle politiebureaus in de directe omgeving zijn allang wegbezuinigd en de politie beschikt slechts over enkele politiewagens, die ook nog eens in de hele uitgestrekte gemeente en regio moeten worden ingezet. Dat maakt het nu al vaak onwerkbaar voor de politie om bijvoorbeeld

ter plaatse een aangifte van inbraak op te nemen, terwijl ze weer worden weggeroepen voor andere meldingen. Met zo'n asielopvang erbij, vol honderden veelal opgefokte jonge mannen, zal het nog veel erger worden.

Uit de stukken blijkt dat in 2020 maar liefst 77% van de asielinstroom van het mannelijk geslacht was, ondanks mooie praatjes van het COA over "mogelijke opvang van gezinnen". Zo hoopt het luxehotel in Utrecht dat asiel gaat verteren op gezinnen, maar gelet op deze cijfers kunnen ze vooral rekenen op alleenstaande mannen.

Kortom, wat de PVV betreft komen er überhaupt geen asielopvanglocaties. Maar nu dit helaas nog wel het geval is, wat gaat de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid doen om de veiligheid rond die asielopvanglocaties te verbeteren? Komt er meer politie beschikbaar? Krijgt een asielopvang misschien standaard een aantal bijzondere opsporingsambtenaren ter beschikking die ook buiten het terrein mogen ingrijpen en worden meldingen voortaan wél adequaat geregistreerd en bewaard? En dan niet alleen meldingen van misdrijven, maar ook van andere overlastmeldingen? Graag een reactie van de staatssecretaris.

Voorzitter. Tot slot. We moeten de grenzen sluiten voor gelukszoekers, geen asielmigranten meer toelaten maar enkel en alleen nog opvangen in de eigen regio. Zo kunnen de Arabische golfstaten nog wel wat meer betekenen voor landen in hun regio. In 2020 werden door Saudi-Arabië 32 asielvergunningen verleend, door de Verenigde Arabische Emiraten 121 en door Koeweit 40. Dat zijn aantallen die je in Nederland bij wijze van spreken al in één buurtje aantreft. Dus tot slot de vraag aan de staatssecretaris: wanneer wordt effectief werk gemaakt van de opvang in de eigen regio in plaats van Nederland via regionale regietafels te laten verworden tot een regio van Afrika en de Arabische landen?

Voorzitter, tot zover in eerste termijn.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Stienen.

Mevrouw Stienen (D66):

Ik luister naar het verhaal en ik herken natuurlijk veel van eerdere inbrengen van de heer Van Hattem. Ik ben dan toch benieuwd; ik aarzel even, maar ik ga dit toch gewoon zeggen. Stel dat de heer Van Hattem staatssecretaris voor asiel en migratie zou zijn. Hoe zou Nederland er dan uitzien? Kan hij dan een voorbeeld noemen? Is dat het Nederland van de jaren vijftig, waar vrouwen tot 1956 handelingsonbekwaam waren? Wat is de droom van de heer Van Hattem voor Nederland? Beschrijf het me. Hij woont in Vinkel, zocht ik net op. Hoe ziet Vinkel er in 2021 uit in het wereldbeeld van de heer Van Hattem? Is dat dan alleen maar met witte mannen die elke zondag braaf naar de kerk gaan en moeder de vrouw die met acht kinderen thuiszit? Wat is dat? Ik kan me gewoon niet voorstellen hoe die wereld er dan uitziet.

De voorzitter:

Een heldere vraag. Meneer Van Hattem.

De heer Van Hattem (PVV):

Ik ken geen "witte mannen". Ik ken wel "blanke mannen", maar dat is een andere discussie. Mevrouw Stienen heeft het over Vinkel, maar toevallig is dat een van de plaatsen waar het COA nu ook plannen heeft voor het huisvesten van z'n asielnoodopvang. Om te beginnen zou ik, als ik de rol van staatssecretaris zou bekleden, daar geen asielzoekerscentrum vestigen, en ook niet op andere plaatsen in het land. Nee, we zouden de grenzen gewoon sluiten, onze eigen grenzen weer bewaken en zorgen dat de asielmigratie volledig stopt. We zouden de opvang in hun eigen regio gaan organiseren, zodat er ook een eerlijker systeem is. De mensen die echt moeten vluchten, kunnen dan direct en in hun eigen regio worden opgevangen. Dan worden niet alleen maar de profiteurs opgevangen, die hiernaartoe komen door zes, zeven of acht veilige landen en die toevallig een paar mensensmokkelaars kunnen omkopen. Zij krijgen hier alles, worden van alle gemakken voorzien en kunnen zodat levenslang in de bijstand zitten. Dat wordt dan gestopt. Dan heb je in ieder geval een rechtvaardiger systeem.

De voorzitter:

Mevrouw Stienen, ik vrees dat u niet het antwoord gaat krijgen dat u zou willen horen, maar probeert u het nog een keer.

Mevrouw Stienen (D66):

Nee, maar ik heb ook begrepen dat er voor ASML een hele kleine uitzondering is om mensen uit India te laten komen om te werken.

De heer Van Hattem (PVV):

Ik heb het niet over ASML gehad, dus die woorden laat ik me niet in de mond leggen.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Stienen namens de fractie van D66.

□

Mevrouw Stienen (D66):

Voorzitter. Staatssecretaris. Vorig jaar op eerste kerstdag publiceerden Barbara Oomen en Sara Miellet van de Cities of Refuge, een onderzoeksprogramma van de Universiteit Utrecht, een opinieartikel in Trouw. Zij deelden in dit artikel de bevindingen van hun onderzoek, namelijk dat er inmiddels een coalition of the willing bestond van 184 gemeenten, met samen bijna 12 miljoen inwoners, voor de opvang van 500 kinderen uit Moria in Griekenland. Dat is met recht een teken van solidariteit en medemenselijkheid. Graag hoort mijn fractie hoe het er nu voorstaat met de toezeggingen rondom de opvang van deze kinderen en de situatie voor vluchtelingen in de kampen op de Griekse eilanden.

We zijn inmiddels een jaar verder en behandelen vandaag het migratiedeel van de begroting van Justitie en Veiligheid, en dat op het moment dat we het coalitieakkoord al hebben

kunnen lezen en nog niet weten wie in het nieuwe kabinet verantwoordelijk zal zijn voor het asiel- en migratiebeleid.

Voorzitter. In een recente brandbrief stelt VluchtelingenWerk Nederland dat de humanitaire ondergrens is bereikt. Vluchtelingen worden in Nederland onder onacceptabele omstandigheden in hallen en tenten opgevangen. Er is geen privacy, er is geen rust, en ook voor kwetsbare vluchtelingen kan er geen uitzondering worden gemaakt. Deze situatie heeft ertoe geleid dat de staatssecretaris vorige week een aantal gemeenten heeft aangewezen om verplicht asielzoekers op te vangen. Mijn fractie vraagt de staatssecretaris of deze situatie voorkomen had kunnen worden. En hoeveel ruimte is er in de voorliggende begroting om in 2022 zorg te dragen voor een betere langetermijnplanning?

D66 vindt het van belang dat het kabinet serieus werk maakt van het behouden van draagvlak voor het opvangen van mensen die vluchten voor oorlog en geweld, of vanwege mensenrechtenschendingen of vervolging wegens hun politieke overtuiging of geaardheid. We zien dat het demissionaire kabinet in 2022 vasthoudt aan meer terugkeer naar herkomst- en transitlanden van vreemdelingen waarvan de asielaanvraag is afgewezen. De D66-fractie onderschrijft deze inzet.

Uiteraard heeft mijn fractie ook oog voor de onrust in ontvangende gemeenschappen over tijdelijke en meer permanente opvang van asielzoekers en statushouders. De situatie voor bewoners rondom Ter Apel is meer dan zorgwekkend. Het is vreselijk om te zien dat een relatief kleine groep mensen zo veel onveiligheid veroorzaakt, in Ter Apel en ook in opvangcentra op andere plekken in het land. In juni van dit jaar verscheen een vervolgonderzoek over overlastgevende asielzoekers. In dit rapport staan cijfers uit 2020. Zijn er inmiddels recentere cijfers? En is de groep van de 350 zwaarste overlastgevers per maand, uit volgens dit rapport 27.500 asielzoekers, veranderd? Gaat het hier om gemiddelden, of om dezelfde mensen? En wat gaat de staatssecretaris doen met de aanbevelingen uit dit rapport?

Mijn fractie vindt wel dat we in de overlastdiscussie en de terugkeerdiscussie niet alle veiligelanders over één kam moeten scheren. Ook mensen uit bijvoorbeeld Marokko kunnen politieke redenen hebben om asiel aan te vragen.

In het Tweede Kamerdebat over deze begroting sprak de staatssecretaris over mogelijk andere aanmeldcentra. Dit zou de situatie in Ter Apel kunnen verlichten. Zou de staatssecretaris ook in deze Kamer hierop een toelichting kunnen geven? Overigens is mijn fractie blij met de voornemens inzake reguliere arbeidsmigratie en de implementatie van een nieuwe richtlijn voor een Europese blauwe kaart. Wij gaan ervan uit dat we met de staatssecretaris in het nieuwe kabinet hier nog uitgebreid over van gedachten zullen wisselen.

Voorzitter. De D66-fractie heeft vele malen haar zorgen geuit over de uitvoeringsproblemen bij de IND. Daarom vindt mijn fractie het goed om in de memorie van toelichting te lezen dat de IND eind 2021 weer in staat zou zijn om binnen de wettelijke termijn te beslissen. Wij vragen of deze ambitie inmiddels behaald is.

In de memorie van toelichting lezen wij ook mooie woorden over de opvolging van de doorlichting van de asielketen. Maar wat betekent dit dan voor de aanpak in 2022? Welke

extra investeringen zijn daarvoor nodig? En zijn er ook voldoende gekwalificeerde mensen die deze opdracht kunnen uitvoeren? Kan de staatssecretaris aangeven welke stappen zij heeft ondernomen om in de toekomst te voorkomen dat er weer grote achterstanden optreden?

Mijn fractie maakt zich zorgen over het ontbreken van voortgang in het Europees Asiel- en Migratiepact. Dit helpt niet bij het tegengaan van onmenselijke situaties aan de grenzen van de Europese Unie, of dat nu op de Griekse eilanden is of aan de grens tussen Belarus en Polen. Dit had voorkomen kunnen worden, vindt mijn fractie, als er wél een gezamenlijk EU-asielbeleid was geweest waarin solidariteit centraal staat, met een goede opvang aan de grens en heldere procedures voor asielaanvraag. Hoe ziet de staatssecretaris dit?

Kan de staatssecretaris ook aangeven hoe zij het commissievoorstel ziet voor de tijdelijk aangepaste asiel- en terugkeerprocedures in Letland, Litouwen en Polen? Mijn fractie maakt zich zorgen dat dit een onnodig precedent schept, dat eerder voor een rechtsstatelijke crisis binnen de Europese Unie zal zorgen dan voor een migratiecrisis. En wat doet de staatssecretaris als EU-lidstaten en Frontex zich schuldig maken aan pushbacks en het niet naleven van de internationale verdragen en EU-afspraken? Collega Vos had het daar namens de PvdA en GroenLinks ook al uitgebreid over.

Verder verneemt mijn fractie graag wat Nederland doet om deze grenslidstaten te ondersteunen bij een menswaardige opvang voor vluchtelingen. Tevens maakt mijn fractie zich zorgen over de positie van ngo's en helpverleners die vluchtelingen ter plekke willen ondersteunen en journalisten die verslag willen doen van deze onmenselijke situaties. Hoe kijkt de staatssecretaris hiertegen aan?

Voorzitter. Over vier dagen is het kerst. Wij zitten hier in een lockdown. Dat is voor iedereen zwaar. Velen van ons hebben het voorrecht om die periode door te kunnen brengen in een warm huis, met voldoende middelen om lekker met familie en vrienden te eten en de gedachte van saamhorigheid en medemenselijkheid te vieren. Dat is voor veel mensen die gevlucht zijn naar Nederland de grootste wens, voor hun kinderen en zichzelf. Een thuis om met elkaar samen te kunnen zijn. Namens de D66-fractie wil ik dan ook graag dankzeggen aan de vele medewerkers binnen de overheid, het COA en de IND, in al die centra, en aan de vrijwilligers van alle betrokken organisaties die zich inzetten om vluchtelingen en statushouders ook in de komende moeilijke tijd iets van een warm welkom in Nederland te laten voelen.

Verder hoort mijn fractie graag de antwoorden van de staatssecretaris.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Stienen. Dan geef ik al laatste spreker het woord aan mevrouw Nanninga van de Fractie-Nanninga.

Mevrouw **Nanninga** (Fractie-Nanninga):

Voorzitter. De begroting. Laten we beginnen met de positieve aspecten van de begroting van Justitie en Veiligheid. Er komt fors meer geld voor de bestrijding van ondermij-

ning. Ook voorziet deze begroting in de compensatie van bijvoorbeeld ondernemers wier winkels zijn geteisterd door de agressieve viruswappies tijdens de coronarellen. Maar er kleeft helaas ook een groot aantal negatieve aspecten aan deze begroting.

Mijn fractie heeft vooral grote problemen met wat regering na regering opvat als een natuurkracht: immigratie. Voor die andere natuurkracht, de klimaatverandering, worden miljarden, miljarden en miljarden uitgetrokken. Maar als het gaat om immigratie, staat Den Haag met de handen in de zakken. Voor de zoveelste keer. De kiezer moet zijn mond houden, want VVD, CDA en D66 en ChristenUnie willen meer en meer en meer immigratie. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de oppositiepartijen PvdA en GroenLinks. De Nederlandse bevolking heeft het nakijken. Dit wordt allemaal onderstreept in een peiling door Kantar onder de Nederlandse bevolking, waaruit inderdaad blijkt dat mensen die open grenzen helemaal niet willen. Uit dat onderzoek blijkt namelijk dat ruim twee derde van de Nederlanders de immigratie wil beperken. En meer dan 90% vindt dat er helemaal geen ruimte is voor verdere bevolkingsgroei, die, zo weten we, bijna uitsluitend door migratie wordt veroorzaakt. De bevolking lijkt dus heel goed te weten wat goed is voor Nederland. Het lijkt mij logisch om daarnaar te luisteren en hierop te acteren, zoals velen van deze eerdergenoemde partijen ook trouwens altijd beloven te doen tijdens de verkiezingen, niet in de laatste plaats de VVD. Maar het tegendeel is waar. Verrassing.

Dit jaar zal de asielinstroom naar schatting op ruim 40.000 mensen uitkomen. Tot en met week 40 van dit jaar zijn er slechts 2.780 vreemdelingen teruggekeerd naar hun land van herkomst. Dat is een absoluut lachwekkend resultaat, hoewel er eigenlijk weinig grappigs aan is, zeker gezien het feit dat een groot deel van de asielzoekers afkomstig is uit veilige landen. Zij maken geen enkele kans op een verblijfsstatus en moeten dus terug. En dit gebeurt niet. De achterdeur van onze asielketen zit potdicht. Ook illegalen kunnen hier verblijven, zonder dat hun ook maar een strobreed in de weg wordt gelegd. Sterker nog, ze krijgen riant huisvesting in steden waar de woningnood hoog is, en kunnen eindeloos doorprocederen.

De instroom van veiligelanders zonder kans op asiel en overwegend mannelijke, jonge asielzoekers heeft desastreuze gevolgen. Kijk naar de buschauffeurs in Ter Apel, die noodgedwongen hun werk moeten neerleggen vanwege intimidatie en geweld door deze illegalen en asielzoekers. Kijk naar het Wallengebied in Amsterdam, waar politiemensen een soort draaideurspelletje spelen met mensen die per bus speciaal naar de binnenstad komen en met binnenzakken vol telefoons en portemonnees worden opgepakt. Die gaan de keten in, het proces in, zitten even binnen, en de volgende dag worden diezelfde mensen weer opgepakt. En het is niet dat Amsterdam haar politie niet beter kan inzetten.

In plaats van werk te maken van deze problematiek, wordt er juist bezuinigd op de asielketen. Het IND en het COA krijgen minder te besteden, terwijl de verwachting is dat de huidige asielcrisis — zo kunnen we het onderhand wel noemen — doorzet richting 2022. Dit is bizar. Tegelijkertijd wordt de voordeur nog wijder opengezet, worden gemeentes ondertussen zelfs verplicht om asielzoekers op te gaan nemen en komen er nog meer opvangplekken, nog

meer asielzoekers en nog meer problemen in onze samenleving.

Kortom, het is absolute waanzin. Dit kan zo niet meer. Het absorptievermogen van Nederland is allang bereikt. Het huidige systeem is totaal onhoudbaar geworden. Het is voor iedereen van belang om de asielketen drastisch te ontstoppen. Ik citeer in dit licht graag de staatssecretaris zelf. "Wij kunnen de mensen die recht hebben op onze bescherming en asiel alleen beschermen, als wij het asielstelsel zelf beschermen." Dat is een hele verstandige ingeving. Juist ook voor de legitieme asielzoekers zelf moet het systeem op de schop en moet er actie ondernomen worden. Toch merken we bij de staatssecretaris weinig ambitie om haar visie te realiseren.

Aan de overkant heeft mijn partijgenoot Eerdmans een uitstekend plan ingediend om die asielketen te ontstoppen. Denk aan oplossingen als procedures starten in de regio, en denk aan het Deense immigratiemodel. De gisteren binnengekomen schriftelijke reactie van de staatssecretaris is kort samen te vatten als: leuk idee; doen we verder niks mee. De staatssecretaris wacht liever op handvatten en andere papieren tijgers uit de Europese Commissie, dan dat zij zelf de handen uit de mouwen steekt en nu eindelijk eens zelf daadkrachtig werk maakt van deze problematiek. Er is geen initiatief en de staatssecretaris komt niet op voor de belangen van onze Nederlanders, maar wel voor die van asielzoekers, gelukszoekers, en natuurlijk van Europa. Het past bij het denken van de traditionele machtspartijen die, tegen de wil van de overgrote meerderheid van de Nederlandse bevolking in, de halve wereld hierheen willen halen. De besturende klasse heeft er immers zelf toch geen last van in hun buurten, in hun scholen en in hun banen, zullen we maar zeggen.

Voorzitter, staat u mij een zijpaadje toe. De mensen in Afghanistan, waar ons land wél afspraken mee heeft gemaakt, zijn mensen die echt gevaar lopen en hun nek hebben uitgestoken voor Nederland en waar wij een belofte aan hebben gedaan. Zij zijn door het gepruts van Bijleveld, Kaag en staatssecretaris Broekers-Knol in de steek gelaten en in levensgevaar gebracht. De asielketen en het beleid van deze staatssecretaris zijn voor zowel Nederland als voor de legitieme hulpzoekende een ramp, en deze begroting helpt ons van de regen in de drup. Wij vragen de regering een gedegen actieplan te ontwikkelen om de asielinstroom te verminderen en de autonomie over onze grenzen geheel terug te nemen. Wij vragen de regering ook om in deze begroting gemeenten meer financiële armslag te geven in de opvang en aanpak van de asieloverlast. Er staat nu 1 miljoen voor. Ik heb het niet op mijn bankrekening staan, maar in deze context is 1 miljoen natuurlijk echt een habbekrats, nu de problemen zo groot zijn. Het zou echt structureel minimaal 5 miljoen euro per jaar moeten zijn om gemeentes bij te staan in deze asielcrisis. Tot slot dient eindelijk illegaal verblijf in Nederland daadwerkelijk strafbaar te worden. Graag een reactie op deze drie stappen, die broodnodig zijn en gisteren nog gezet hadden moeten worden, juist ook als we een humaan, houdbaar en breed gedragen asielbeleid voorstaan.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Wenst een van de leden in eerste termijn nog het woord? Dat is niet het geval.

De beraadslaging wordt geschorst.

De voorzitter:

De behandeling van dit wetsvoorstel zal vanmiddag worden voortgezet.

De vergadering wordt van 10.19 uur tot 10.35 uur geschorst.